

Cabinet Parlamentar – Deputat Marian Florian Săniuță
Colegiul nr.4, Prahova

21.02.2012

SFÂRȘITUL ILUZIILOR

Asistăm de câțva timp la evenimente care ne întorc în timp și care redescoperă în memoria noastră amintiri pe care, unii dintre noi, le credeam uitate, lăsate undeva într-un colț prăfuit al memoriei și al cronicii presei post-decembriste.

Vedem din nou manifestări de protest, vulgaritate, violență, pescuitori în ape tulburi, forțe de ordine, presă, dar și oameni care își strigă durerea. O durere a lor pe care unii nu o bagă în seamă, iar alții încearcă să o înțeleagă.

De ce negăm din nou tot ce s-a făcut până acum? De ce suntem din nou noi, românii, prezentați în toată lumea când ne luptăm între noi pe stradă? De ce oare nu am asimilat mai nimic din ceea ce înseamnă regulile democrației?

Nu strada, și cu atât mai puțin bordurile smulse și aruncate în capul forțelor de ordine, reprezintă soluția. Soluția în democrație o reprezintă votul, instrumentul cu care poți penaliza sau poți premia. Și totuși, ce se întâmplă în societatea românească încât avem parte de asemenea manifestări care nu fac decât să ne tragă în jos, noi fiind deja foarte jos în clasamentele clubului european?

De ce am ajuns aici noi românii, cei care suntem convinși, și demonstrăm adesea acest lucru, că suntem silitori și harnici și inventivi și instruiți și deștepți și serioși dar și doritori de mai bine?

Un răspuns ar putea fi „pentru că ni s-au spulberat iluziile”. Si atunci fiecare reacționează după propria înțelegere.

Am trăit până în 1989 într-un sistem care ne-a împachetat și ne-a vândut iluzia unei societăți mai bune și mai drepte a celor mulți, unde am fi ajuns să consumăm după nevoi indiferent dacă eram harnici sau nu, înalți sau scunzi, grași sau slabi, și unde dictonul „de la fiecare după posibilități, fiecăruia după nevoi” a produs schimbări profunde în mentalitatea multora. Și tot acel sistem ne-a învățat că vom primi de la stat totul: și case, și slujbe, și educație, și utilități și hrană administrată științific, și uniforme și medicamente și tot așa... El, STATUL, ne dădea totul! Inclusiv cozile la alimente, și programul la televizor, dar și programul la curent electric și cartele pentru alimente. Că doar totul era planificat. Știm cu toții, și nu are rost să insist, că lumea a descoperit de la VEST la EST și de la NORD la SUD că era nevoie de schimbare și așa am trecut în 1989 de la un sistem pe

care nu l-am mai dorit la unul nou pentru noi, tentant, strălucitor și oricum mai bun decât cel din care am vrut cu toții, sau aproape toți, să ieșim. Atunci, într-un fel, o lume se prăbușea și oamenii păseau într-o alta pe care o credeau mai bună, mai dreaptă, mai corectă și oricum mai accesibilă, după ce ani întregi ne-am iluzionat cu poveștile frumosului serial „Dallas” și cu bunăstarea afișată în revistele occidentale.

Dar sistemul în care noi am pășit încrezători în 1989, având mari speranțe și vise, nu este un sistem perfect și în niciun caz momentul 1990 nu a fost un moment de mare înflorire și boom al economiei capitaliste.

Sistemul economico-financiar al așa-zisei „lumi libere” este caracterizat de crize de evoluții și involuții ciclice, periodice, greu predictibile și în toate cazurile greu acceptabile de marea masă a cetățenilor. De fiecare dată însă, sistemul a avut resursele de inteligență, inovație și decizie politică de a se adapta, transforma și a găsi noi forme pentru a continua pe linia eficienței, calității, productivității și profitului. Chiar dacă uneori asta a însemnat și șomaj și inflație și sărăcie și conflicte.

Trăind într-un sistem închis înainte de 1989 am perceput greu sau deloc influențele crizelor majore ale sistemului capitalist care își căuta de fiecare dată o nouă formulă de a continua, în timp ce noi rămâneam ancorați în realități nemișcate iar propaganda comunistă ne prezenta doar fragmente din ceea ce se întâmpla pe glob pentru că nu trebuia să înțelegem ce se întâmplă, ci doar să muncim pentru a ajunge în lumea iluzorie a lui Marx și Lenin, într-o competiție în care, în mod evident pentru un ochi avizat, decalajul dintre lumi creștea și nu se reducea indiferent câte duminici am fi muncit noi sau câtă economie am fi făcut lăsând autoturismele acasă la fiecare două săptămâni. Sau cât de rațional am fi mâncat...

Așa am preceput șocurile petroliere din anii '70 când criza lumii libere ne-a făcut să ne întrebăm “ce se întâmplă”?

După cel de-al doilea război mondial cele două mari superputeri învingătoare și-au împărțit lumea. Premergător sfârșitului războiului cercurile financiare internaționale au stabilit la BRETTON-WOODS regulile circuitului banilor în perioada postbelică.

Învingătorii își stabileau clar regulile pentru a îndrepta ceea ce distrusese războiul și pentru a lua locul celor două mari super-puteri care urmau să dispară: Germania și Japonia.

Sistemul adoptat atunci a stabilit etalonul aur-devize ca reper, iar dolarul american urma să fie vârful piramidei, fiind moneda cu cea mai mare acoperire în aur. Era, pe scurt, un sistem fix al parităților monedelor funcție de acoperirea lor în aur și raportate la dolarul american, arbitrul internațional al acestui joc fiind FONDUL MONETAR. În EST rubla făcea jocurile! Timp de aproape 25 de ani, și am văzut cu toții, sistemul a funcționat și a încurajat revenirea economiilor de după cel de-al doilea război mondial. Dealtfel, toate cotațiile internaționale se făceau în dolari: petrol, aur, diamante, grâu, gaze naturale etc.

Acest ciclu s-a încheiat în anii '70 când sistemul a descoperit că acest șir de cursuri fixe de schimb țineau pe loc competitivitatea în sistemul piramidal al perioadei post BRETTON-WOODS.

Ca orice ciclu care se încheie, el nu sfârșește fără o criză, fără efecte, fără căutări, fără scrâșnet din dinți.

Lumea capitalistă făcea primii pași spre multipolaritate odată cu stabilirea cursurilor de schimb flotante, a piețelor liberalizate și a unei uriașe acțiuni de producere de mărfuri care au intrat în competiția calității și a prețurilor. Dar au apărut și inflația, și tendința speculativă a investitorilor!

Așa au apărut crizele petrolului, dincolo de conflictele regionale și pe care noi, în lumea noastră închisă, nu le puteam înțelege la adevărata lor magnitudine.

Cert este că dintr-o dată ne-a fost mai greu să cumpărăm petrol de pe piețele internaționale pentru economia noastră tot mai energofagă, ne-a fost tot mai greu să ne achităm datoriile pe care le aveam pentru că pur și simplu, dintr-o dată, aveam nevoie de mai mulți dolari, valuta forte a schimburilor internaționale ale vremii. De fapt, la o scară mai mică, am văzut că economiile țărilor lumii, capitaliste sau socialiste, se află în interdependență și se influențează dur în competiția acaparării resurselor.

Dar noi am continuat aventura iluziilor noastre socialiste iar falimentul, în mod ciclic și normal, a venit după exact 20 de ani, perioadă care este media ciclurilor economice de după Marea Revoluție Industrială.

Asta a însemnat pentru România și mărirea decalajelor față de vestul Europei, și moștenirea unor structuri industriale ineficiente, dar și sărăcie, multă sărăcie.

Intrarea într-un nou sistem economic în 1990 ne-a adus în față noțiuni și principii noi impuse de economia de piață: PROPRIETATEA, CEREREA ȘI CONSUMUL, OFERTA ȘI CEREREA, COMPETIȚIA, PROFITUL, PIAȚA.

Și lista ar putea continua.

Ne-am trezit peste noapte într-o lume care se mișca cu viteză și care nu avea timp să ne aștepte pe noi, cei care încă mai gândeam ca în socialism! Iar dictonul „NU NE VINDEM ȚARA” este dincolo de orice apreciere, grăitor.

Am avut însă iluzia că bunăstarea mult-visată și admirată în filmele americane sau în revistele frumos colorate din Occident va coborî peste noi și ne va dăruia, indiferent ce vom face, tot ce ne-am dorit de dincolo de Cortina de Fier.

Ne-am iluzionat că produsele noastre se vor vinde pe piața liberă, că vom avea salarii ca în VEST muncind ca în EST, iar decizia de a micșora săptămâna de lucru imediat după 1989, în condițiile unei eficiențe a muncii mult reduse față de SUA sau RFG a fost, continui să cred, o mare greșală; că ne vom lua o înapoi ce e al nostru fără să conștientizăm că va trebui să folosim în circuitul economic pământul, pădurile, întreprinderile sau materialul fostelor I.A.S.-uri și C.A.P.-uri. **Am mers de fapt înapoi uitându-ne înainte.**

Rezultatul a fost crunt: inflația și-a făcut apariția și a dus leul la locul său față de dolar, acolo unde, în anumite limite, îl situa piața neagră, s-au redus locurile de muncă pentru că nu era cerere de produse de calitate celor pe care noi le făceam, a scăzut drastic nivelul finanțării educației, sănătății, culturii, administrației, pentru că economia nu le putea susține pur și simplu etc.

Ne place sau nu ne place, timp de 10 ani după 1990 am dat înapoi cu tot cortegiul de necazuri și deziluzii. Am luat măsuri proaste sau am gătit dezvoltarea sectorului privat sănătos în detrimentul celor mulți și în folosul celor puțini.

Așa au apărut speculatorii iluziilor noastre și așa s-au impus cei care știau resorturile funcționării economiei socialiste. În acești ani în care nu am putut sau nu am știut să luăm măsuri curajoase pentru reformarea țării și a economiei s-au clădit primele noastre deziluzii de azi!

Așa au apărut CAPITALIȘTII DE STAT, cei legați ombilical de bugetul local sau cel central, așa s-a încurajat corupția și lipsa de competiție, așa am fragilizat sectorul privat, autentic, pe care trebuia să-l ajutăm, de fapt, să se dezvolte pentru a putea face față competiției mondiale deschise în care am intrat în 1990, așa au apărut grupurile de interese și băieții deștepți.

Este adevărat că greșelile făcute în toți acești ani între 1990 și 2000 au avut și au efecte în continuare în planul lipsei acute de capital, de tehnologie, de eficiență, de investiții, de credibilitate pe piețele externe.

Și nu întâmplător ocupăm locul 26 din 27 de țări membre ale Uniunii Europene, aceasta arătând, de fapt, decalajul enorm față de țările din fruntea listei. După guvernări și de stânga și de dreapta...

Chiar și acum, după mai bine de 20 de ani, nu am rezolvat problema proprietății, fundament al societății în care am pășit.

Încă mai avem titluri de proprietate de eliberat sau proprietăți de retrocedat. Și astea înseamnă deziluzii, dar și ineficiență economică.

Avem o economie care a evoluat inegal și care nu poate satisface cererea pieței interne și atunci importăm cu mult mai mult decât exportăm, iar asta înseamnă să ne împrumutăm de cele mai multe ori pentru consum. Există un bumerang care se întoarce împotriva noastră și care ne lovește fără milă pe fiecare din noi: CONSUMĂM MAI MULT DECÂT PRODUCEM, iar de multe ori producem la costuri și standarde de calitate inferioare partenerilor noștri europeni. Iar împrumuturile ne bucură azi, dar ne întristează mâine, când trebuie să le returnăm împreună cu dobânda ...de fapt, mai mulți bani. Mai multă muncă.

Iar atunci când produsele se vând la prețuri mai mici pentru că sunt slabe calitativ, se obțin și salarii mici. Mai mici decât așteptările noastre capitaliste în care credeam că vom obține ușor totul.

Excedentul de consum și deficitul de competitivitate reprezintă principala noastră problemă creatoare de nemulțumiri acum în piață, dincolo de insecuritate și justiție socială, pentru că grupurile de interese au împărțit țara și ne domină viața...

Nouă ani de creștere economică din 20, după 1989, nu sunt îndeajuns să ne satisfacă dorințele de a avea mai mult și de a fi la nivelul măcar al centrului Europei. Și asta creează deziluzii. Iar dacă ne comparăm cu Cehia, Slovacia sau Slovenia, veți vedea că am dreptate.

Iar productivitatea muncii noastre, care ne poate asigura creșteri de venit, continuă să fie sub media europeană, dar și a țărilor menționate mai sus.

Iar oamenii, văzând oferta băncilor de după 2003, 2004, au forțat consumul prin credite și și-au atins visele: mașini, case, excursii, bani etc. Fiecare după cum a vrut...Mulți după cum au visat...

Pentru că venitul fiind mic pe o piață mare, raportul cerere-ofertă sau, și mai ales, consum-produție, nu a mai interesat pe nimeni, guvernanți sau guvernați. Și așa au apărut alte nemulțumiri atunci când a intervenit, ciclic, criza globală a sistemului capitalist și a redus locuri de muncă, venituri, a crescut taxe și impozite, a generat inflație. Toate acestea, pe scurt, au afectat orizontul de nemulțumire și au crescut deficitele istorice dintre țări. Așa a apărut în cea mai mare parte migrația forței de muncă din țara de pe locul 26 spre țări de la mijlocul clasamentului european.

Iar de aici, alte nemulțumiri! Sau alte iluzii pierdute! Așa au apărut țări cu viteze diferite de parcurs în U.E.

Intr-o țară în care venitul mediu este scăzut, și colectările de taxe și impozite sunt mici, chiar dacă această controversată cotă unică a părut a fi un motor al încurajării muncii, și de aici rezultă că și alocările pentru pensii, educație, sănătate, administrație, armată sau protecție socială sunt reduse și, deci, nemulțumitoare.

Atâta timp cât producția românească nu va crește sănătos, cât timp sectorul PRIVAT AUTENTIC generator de performanță și bunăstare nu va deveni preponderent, vom rămâne o țară din coada Europei, cu toate asimetriile și decalajele față de normalitatea europeană.

Atâta timp cât competiția corectă nu va fi încurajată și susținută, cât timp CAPITALISMUL DE STAT va fi preponderent, vom avea și CORUPȚIE, și rămânere în urmă și inechitate socială, dar și o clasă politică dominată de grupuri de interese și „băieți deștepți”. Ori, tocmai asta spun acum cei ce protestează!

Ciclul economic 1990-2010 s-a încheiat având două jumătăți diametral opuse. Perioada care începe acum nu va mai semăna deloc cu ceea ce a fost, și nu va mai putea utiliza rețetele perioadelor anterioare, adică a dezvoltării și bunăstării pe datorie, din economiile altora mai performanți ca noi.

Lumea se reasează și își caută un nou făgaș, iar, din păcate, România nu a avut inteligența economică necesară de a ști în care parte a ciclului economic se află, ce măsuri pentru vreme rea trebuie să ia, când vine criza și cu ce efect.

Am scăzut consumul prin tăierile de venituri și am descurajat orice politică de revenire a economiei prin creșterea de TVA.

În acest timp investițiile publice au scăzut dincolo de cifrele prezentate și au apărut cu preponderență rețelele de devalizare a banului public. Iar cota unică, ce între timp nu prea mai este unică de fapt, constituie o frână în calea redresării economiei.

Ori oamenii din piață reproșează acest lucru! Pentru unii alinierea s-a făcut în sus, dar pentru cei mai mulți alinierea s-a făcut, din păcate, în jos, dincolo de visele lor sau dincolo de mașinile, casele sau bunurile pe care le-am luat pe datorie, deopotrivă salariați, patroni sau chiar pensionari.

Este dureros să vezi că Cehia sau Irlanda, țări cu populații de 10 milioane de locuitori și, respectiv, 4,3 milioane de locuitori, au un P.I.B. mai mare decât ROMÂNIA,

sau că P.I.B.-ul pe locuitor în Estonia este de 12000 Euro, în Letonia de 10200 Euro, în Polonia de 9500 Euro, în Slovenia de 18400 Euro, în Slovacia de 11900 Euro sau în Ungaria de 10600 Euro, în timp ce la noi, în România, PIB-ul pe locuitor este de doar circa 6500 Euro.

Și asta spune totul...Și ne dă și soluția pentru viitor: însănătoșirea și întărirea economiei românești, a capitalismului privat sănătos autohton, re tehnologizarea și modernizarea capacităților de producție și creșterea eficienței economice.

Ori toate acestea nu înseamnă altceva decât că soluția pentru ROMÂNIA este una ECONOMICĂ și nu POLITICĂ.

Este momentul ca ECONOMICUL SĂNĂTOS, ADEVĂRAT să determine POLITICUL să ia acele măsuri bune pentru ȚARĂ.

Societatea românească are nevoie de performanță economică pentru a putea da răspuns la întrebările oamenilor și pentru a rezolva problemele din sănătate, din educație, din administrație sau din infrastructură. Iar toate acestea înseamnă decizii luate de oameni capabili, onești, buni profesioniști și buni români mai ales!

Deputat independent,
Marian Florian SĂNIUȚĂ